

Verenigde Protestantse Kerk Leuven - Kerstboodschap

LICHT IN DE NACHT

De kern van Lucas' kerstverhaal is een kind: geen almachtige maar een onmachtige. Geen volwassene die naam heeft gemaakt, geen president, geen secretaris-generaal, geen keizer, koning of paus, maar een pasgeboren kind liggende in een, ocharme, voederbak. Een mens in zijn oorspronkelijke, weerloze, kwetsbare, onaanzienlijke, onmachtige, naakte staat.

Cowboys

Rond dat pasgeboren kind staan mensen die er mee overeenkomen in weerloosheid en onaanzienlijkheid: een ongehuwd meisje en een vrijwel naamloze man, ene Jozef die verder onbekend is. En later komen daar ook nog de herders uit het veld bij staan. In die tijd waren dat onaanzienlijke verschoppelingen, cowboys voor het vuile werk van toen: beesten hoeden en 's nachts moeten werken. En toch: bij die onaanzienlijk-en laat Lucas het gebeuren. Daar, temidden van die eenvoudige mensen komt Jezus, naamgenoot van Jozua, dat betekent "God redt" op de wereld.

Waarom zo?

Waarom zou Lucas het zo te boek gesteld hebben? Nu, we mogen niet vergeten dat de evangelist Lucas dit geboorte-verhaal ca. 80 jaar na Jezus's dood geschreven heeft. Het laat zich dan ook denken dat Lucas, geïnspireerd door in die tijd rondgaande verhalen dat Jezus zich met hart en ziel had ingezet voor sociaal zwakken, voor marginalen en daklozen, armen en verschoppelingen, juist daarom zo schreef. Dat Lucas om die reden in zijn verhaal, het nieuws van Jezus' geboorte aan de onaanzienlijke herders liet melden. En dat dus heel bewust tegen de achtergrond van de (al)machtige dictatoriale Romeinse bezetting uit die tijd. Een bezetting die de mensen alle hoop op toekomst ontnam. Toch plaatst Lucas zijn blijde boodschap van een nieuwe toekomst, van licht in de duisternis, juist in dat politiek historische kader waarin de gewone burger alle reden had om aan die toekomst te wanhopen.

Nacht

Niet voor niets ook laat Lucas dit geboorteverhaal in de nacht spelen. U weet wel. Die herders, zo schrijft Lucas, waren 's nachts in het veld en juist dan, middenin de nacht, worden zij verlicht en krijgen zij, ja juist zij, de blijde boodschap van de geboorte van de Messias, ingeleid door de veelbetekende woorden: "Vrees niet".

Licht in de duisternis

Met die manier van vertellen boodschapt Lucas dat de nacht voorbij zal gaan. Dat de duisternis, de ellende, het leed, de oorlog en de strijd, de angst en de vrees, de pijn en al de gebrokenheid op aarde niet het laatste woord heeft. Dat het licht dat de duisternis overwint zál aanbreken. Een thema dat door heel de Bijbel heenloopt. In dat opzicht is bv. veelbetekenend dat de allereerste woorden die God in de Bijbel spreekt, luiden: "Er zij licht." Woorden van gelijke strekking horen we vanmorgen ook bij Jesaja: "Het volk dat in duisternis wandelt, ziet een groot licht." En dezelfde boodschap verpakt Lucas in zijn Kerstverhaal: God komt ons licht verkondigen in de nacht.

Echte geschiedenis

Ook houdt Lucas ons zo voor dat de echte (van werkelijk belang zijnde) geschiedenis niet die van de machtscentra is, die angst en vrees verspreiden, maar de geschiedenis van gewone onaanzienlijke mensen die in die tijd van alles te vrezen hadden, maar tot wie door de godsboden niettemin gezegd wordt: *vrees niet*.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven - Kerstboodschap

Wel plaats (maar niet in de herberg)

Tot slot nog even over die kribbe, die voederbak waarin de pasgeboren Jezus werd neergelegd. Vaak wordt dat uitgelegd als teken van ongastvrijheid. Er was voor hen geen plaats in de herberg. Maar men zou dit ook kunnen omkeren. De kribbe als teken dat er wél plaats is. Misschien niet waar we het hadden verwacht, in de herberg, maar dan toch in een voederbak.

Achter de schermen

God heeft een plaats in deze wereld, aldus Lucas. Wellicht niet op de plaatsen waar wij het zouden verwachten. Bijvoorbeeld midden in de felle schijnwerpers van de media. Of op de voorpagina's van de kranten. Of op de prominente pagina's van onze geschiedenisboeken. Of in de grote statige kerken en in respectabele religieuze instituten. Maar eerder, aldus Lucas, achter de schermen van het gewone en kwetsbare leven.

Er zij licht en er was licht

Zoek God niet, zo laat Lucas ons met Kerstmis weten, op het podium van het grote machtige wereldtoneel. Zoek God niet in de felle schijnwerpers van de waan van de dag. Maar kijk in die schamele en armoedige voederbak in dat onooglijke stadje Bethlehem. Kortom: kijk achter de schermen van het machtige wereldtoneel. Zoek God niet waar de machtigen zich doen gelden, maar kijk daar waar de menselijke kwetsbaarheid het meest blootligt en bedreigd wordt. Kijk naar mensen in hun weerloze, kwetsbare, onaanzienlijke, onmachtige, naakte staat. Bedreigd door de slagschaduw van (de macht van) de nacht. Daar laat God zich, naar Lucas' kerstvertelling, vinden, kennen, ontmoeten ...

En daar klinkt de boodschap: "Er zij licht, en er was licht."

Ernst Veen